

**ҲУҚУҚИЙ ТАДҚИҚОТЛАР
ЖУРНАЛИ**
6 ЖИЛД, 3 СОН

**ЖУРНАЛ ПРАВОВЫХ
ИССЛЕДОВАНИЙ**
ТОМ 6, НОМЕР 3

**JOURNAL OF LAW
RESEARCH**
VOLUME 6, ISSUE 3

Бош муҳаррир:
Главный редактор:
Chief Editor:
д.ю.н., проф.
(Doctor of Law, Professor)
Абдурасулова Қумринисо Раимқуловна

Бош муҳаррир ўринбосари:
Заместитель главного редактора:
Deputy Chief Editor:
д.ю.н., доцент
(Doctor of Law, Associate professor)
Файзиев Шохруд Фармонович

Ҳуқуқий тадқиқотлар журнали таҳририй маслаҳат кенгаши
редакционный совет журнала Правовых исследований
Editorial Board Journal of Law research

12.00.01 - Давлат ва ҳуқуқ назарияси ва тарихи. Ҳуқуқий таълимотлар тарихи / Теория права и государства, История правовых учений / Theory of law and state, History of legal doctrines

ю. ф. д., проф. Ҳалимбой Бобоев
ю. ф. д., проф. Аҳмедшаева Мавлюда
ю. ф. д., проф. Муҳиддинова Фирюза
ю. ф. д., проф. Адилходжаева Сурайё
ю. ф. д., проф. Сатторов Абдуғаффор

Yosuke Shamoto (Japan)
д.ю.н., проф. Артур Гамбарян
(Республика Армения)

12.00.02 - Конституциявий ҳуқуқ. Маъмурий ҳуқуқ. Молия ва божхона ҳуқуқи / Конституционное право; административное право; финансовое право / Constitutional Law; administrative law; financial right

ю. ф. д. Гулчехра Маликова
ю. ф. д. Хусанов Озод
ю. ф. н. Хван Леонид Борисович
ю. ф. д. Силиманова Светлана

Sung Un Lee (South Korea)
д.ю.н., доц. Пешкова Христина Вячеславовна
(Российская Федерация)

12.00.03 - Фуқаролик ҳуқуқи. Тадбиркорлик ҳуқуқи. Оила ҳуқуқи. Халқаро хусусий ҳуқуқ / Гражданское право; предпринимательское право; семейное право; международное частное право / Civil law; Business law; family law; Private international law

юримик фанлар доктори, профессор
Ўзбекистон Республикасида хизмат
кўрсатган юрист Оқюлов Омонбой,
Рузиев Рустам, Рузиназаров Шухрат,
Шомухамедова Замира, Баратов
Миродил, Бобокул Тошев

Dr. Ahmad Issa Altweissi (Jordan)

12.00.04 - Фуқаролик процессуал ҳуқуқи. Хўжалик процессуал ҳуқуқи. Ҳакамлик жараёни ва медиация / Гражданское процессуальное право; хозяйственное процессуальное право, арбитражный процесс и медиация / Civil Procedure Law; Economic procedural law, arbitration process and mediation

юримик фанлар доктори, профессор,
Ўзбекистон Республикасида хизмат
кўрсатган юрист Эсанова Замира
Нормуродовна, Мамасидиқов Музаффар

Jason A. Cantone Federal court center (USA)

12.00.05 - Меҳнат ҳуқуқи. Ижтимоий таъминот ҳуқуқи / Трудовое право; право социального обеспечения / The Labor law; Social security law

ю.ф.д., проф. Усманова Муборак Акмалхановна
ю.ф.н., доц. Гасанов Михаил Юриевич
ю.ф.н., доц. Сатторова Гулноза
ю.ф.н., доц. Муродова Гулнора

д.ю.н., проф. Денисов Глеб
(Российская Федерация)

12.00.06 - Табиий ресурслар ҳуқуқи. Аграр ҳуқуқ. Экологик ҳуқуқ / Природоресурсное право; аграрное право; экологическое право / Natural resource law; Agrarian law; Environmental law

Ю.ф.д., проф. Файзиев Шухрат Хасанович,
Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатган
юрист ю.ф.н, доц. Скрипников Николай
Кузмич, ю.ф.д., проф. Усмонов Муҳаммади
Бахридинович, ю.ф.д., проф. Холмўминов
Жума, ю.ф.д., проф. Жўраев Юлдаш
Ачилович

Долгополов Кирилл Андреевич
(Российская Федерация)

**12.00.07 - Суд ҳокимияти. Прокурор назорати. Ҳуқуқни муҳофаза қилиш фаолиятини ташкил этиш.
Адвокатура / Судебная власть. Прокурорский надзор. Организация правоохранительной
деятельности. Адвокатура / The judicial authority. Prosecutor supervision. Organization of law
enforcement activities. Advocacy**

Ю.ф.д., проф. Пўлатов Бахтиёр Халилович,
Ю.ф.д. Саломов Баҳром Саломович,
ю.ф.д., проф. Салаев Нодирбек Сапарбаевич
(Тошкент давлат юридик университети)

James B. Eaglin Федерал суд Маркази (АҚШ)
д.ю.н., проф. Кайрат Осмоналиев (Қирғизистон
Республикаси) к.ю.н., доц. Сергей Шошин
(Российская Федерация), д.ю.н., проф. Алексей
Кибальник (Российская Федерация), д.ю.н., проф.
Кудрявцев Владислав Леонидович (Российская
Федерация)

**12.00.08 - Жиноят ҳуқуқи. Криминология. Жиноят-ижроия ҳуқуқи /
Уголовное право и криминология; уголовно-исполнительное право /
Criminal law and criminology; Criminally-executive law**

Ю.ф.д., проф. Кабулов Рустам, Ўзбекистон
Республикасида хизмат кўрсатган юрист,
ю.ф.д., проф., Рустамбаев Мирзаюсуп
Ҳакимович, ю.ф.д., проф. Ражабова Мавжуда
Абдуллаевна, ю.ф.д., проф. Зуфаров Рустам
Ахмедович, ю.ф.д., проф. Тахиров Фарход,
ю.ф.д., проф. Исмоилов Исомиддин,

Matthew Light (Canada), проф. Юлдошев Рифат
Раҳмаджонович (Республика Таджикистан),
д.ю.н., проф. Елене Антонян Александровна
(Российская Федерация), д.ю.н., проф.
Джансараева Рима Ернатовна (Республика
Казахстан), Кирил (Российская Федерация)

**12.00.09 - Жиноят процесси. Криминалистика. тезкор-қидирув ҳуқуқ ва суд экспертизаси /
Уголовный процесс, криминалистика, оперативно-розыскное право и судебная экспертиза / Criminal
procedure, criminalistics, operative-search law and judicial examination**

Ю.ф.д., проф. Иноғомжоновна Зумратхон
Фатхуллаевна, ю.ф.д., проф. Пўлатов Юрий
Сайфиевич, ю.ф.д. Мухиддинов Фахриддин,
ю.ф.д., проф. Тўлаганова Гулчехра Заҳитовна,
ю.ф.д. Миразов Даврон

Kevin Curtin (USA), Jurgen Maurer (Germany),
д.ю.н., проф. Стойко Николай Геннадьевич
(Российская Федерация), Проф. Рыжаков
Александр Петрович (Российская Федерация),
д.ю.н., проф. Зайниддин Искандаров (Республика
Таджикистан), Проф. Сергей Пен (Республика
Казахстан), доц. Алексей Пурс (Республика
Беларусь)

12.00.10 - Халқаро ҳуқуқ / Международное право / International law

ю.ф.д., проф. Исмоилов Баходир,
ю.ф.д., проф. Маткаримов Гулчехра,
ю.ф.д., проф. Юлдашева Говхержан

Alexander Trunk (Germany)

Мусахҳиҳ: Нурмуҳаммад Ҳамидов

Дазайн - саҳифаловчи: Хуршид Мирзахмедов

Контакт редакций журналов. www.tadqiqot.uz
ООО Тадқиқот город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Тел: (+998-94) 404-0000

Editorial staff of the journals of www.tadqiqot.uz
Tadqiqot LLC the city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Phone: (+998-94) 404-0000

1. Гаипов Равшан Абдужалилович ЖАМОАТ ТАРТИБИ ВА ХАВФСИЗЛИГИНИ ТАЪМИНЛАШ БУГУНГИ КУННИНГ ДОЛЗАРБ ВАЗИФАСИ.....	5
2. Хамдамова Фируза Уразалиевна ВОПРОСЫ ОБЕСПЕЧЕНИЯ ИЗБИРАТЕЛЬНОГО ЗАКОНОДАТЕЛЬСТВА МЕЖДУНАРОДНЫМ СТАНДАРТАМ (ЗАРУБЕЖНЫЙ И НАЦИОНАЛЬНЫЙ ОПЫТ).....	13
3. Сайдуллаев Шахзод Алиханович, Рустамов Рустамбой Қувандиқ ўғли ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ИНСОН ҲУҚУҚЛАРИ ВА ЭРКИНЛИКЛАРИНИ ТАЪМИНЛАШНИНГ АЙРИМ МАСАЛАЛАРИ.....	21
4. Сайдивалиева Хуршида Ходжиакбаровна, Алимов Аброр Алишерович НАУЧНО-ТЕОРИТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ВНЕДРЕНИЯ СОЦИАЛЬНОГО КОНТРАКТА В РЕСПУБЛИКЕ УЗБЕКИСТАН.....	29
5. Ярашев Бобомурод Чалгашевич МЕҲНАТ МУНОСАБАТЛАРИНИ ЛОКАЛ ТАРТИБГА СОЛИШНИНГ ЎЗИГА ХОС ЖИҲАТЛАРИ.....	38
6. Зиядуллаев Махмуджон Джуракулович ФУҚАРОЛАРНИ ИЖТИМОЙ ҲИМОЯ ҚИЛИШДА ДАВЛАТ ПЕНСИЯ ТАЪМИНОТИНИНГ ЎРНИ.....	45
7. Джураев Ихтиёр Бахтиёрлович ХОРИЖИЙ ДАВЛАТЛАРДА ТАЪЛИМ ТЎҒРИСИДАГИ ҚОНУНЧИЛИК, УНИ ИЖРОСИНИ ТАЪМИНЛАШ ВА НАЗОРАТ ҚИЛИШ МЕХАНИЗМЛАРИ.....	53
8. Мирзаев Жаҳонгир Умирзоқович ТАЛОНЧИЛИК ЖИНОЯТИНИ ОЛДИНИ ОЛИШНИНГ ЎЗИГА ХОС ЖИҲАТЛАРИ.....	61
9. Марданов Жасурбек Ҳусниддин ўғли СОЛИҚЛАР ЁКИ БОШҚА МАЖБУРИЙ ТЎЛОВЛАРНИ ТЎЛАШДАН БЎЙИН ТОВЛАШ ЖИНОЯТИНИ ТЕРГОВ ҚИЛИШДА ТЕРГОВНИ ТАШКИЛ ЭТИШ НАЗАРИЯЛАРИНИНГ ЎЗИГА ХОС ХУСУСИЯТЛАРИ.....	68
10. Шодиев Ғулом Махамматович РЕАБИЛИТАЦИЯ ТУШУНЧАСИ: ПАЙДО БЎЛИШИ ВА РИВОЖЛАНИШИ.....	76
11. Тулаганова Гулчехра Захитовна, Таджибаева Альбина Юлдашбаевна СУДЬЯЛАРНИНГ ЧИНАКАМ МУСТАҚИЛЛИГИНИ ТАЪМИНЛАШ КАФОЛАТИ.....	84
12. Туйчиев Абдулло Орипович ЎЗЛАШТИРИШ ЁКИ РАСТРАТА ЙЎЛИ БИЛАН ТАЛОН-ТАРОЖ ҚИЛИШ ЖИНОЯТИНИНГ КРИМИНАЛИСТИК ХУСУСИЯТЛАРИ.....	93

ҲУҚУҚИЙ ТАДҚИҚОТЛАР ЖУРНАЛИ ЖУРНАЛ ПРАВОВЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ JOURNAL OF LAW RESEARCH

Туйчиев Абдулло Орипович,
Ўзбекистон республикаси Бош прокуратураси
Уюшган жиноятчиликка қарши курашиш
бошқармаси терговчиси
E-mail: tuychiyevabdullo2021@mail.com

ЎЗЛАШТИРИШ ЁКИ РАСТРАТА ЙЎЛИ БИЛАН ТАЛОН-ТАРОЖ ҚИЛИШ ЖИНОЯТИНИНГ КРИМИНАЛИСТИК ХУСУСИЯТЛАРИ

For citation: Tuychiev Abdullo Oripovich. CRIMINALISTIC CHARACTERISTICS OF THE CRIME OF LARCENY BY EMBEZZLEMENT. Journal of Law Research. 2021, vol. 6, issue 3, pp. 93-101

 <http://dx.doi.org/10.26739/2181-9130-2021-3-12>

АННОТАЦИЯ

Мақолада ўзлаштириш ва растрата йўли билан талон-тарож қилиш жиноятининг криминалогик хусусиятларининг айрим муаммолари муҳокама қилинади. Мақолада ўзлаштириш ва растрата йўли билан талон-тарож қилиш жиноятини тергов қилишнинг криминалистик шакллари: хусусий тергов усуллари, тергов алгоритмлари, алоҳида тергов ҳаракатлари тактикаси таҳлил қилинади. Шунингдек, мақолада ўзлаштириш ва растрата йўли билан талон-тарож қилиш жиноятининг криминалистик тушунчаси чет эл олимлари ғоялари асосида муҳокама қилинади. Бундан ташқари ўзлаштириш ва растрата йўли билан талон-тарож қилиш жиноятининг субъектларининг ўзига хос хусусиятлари ҳақида мунозара йўритилади. Шу билан бирга бу субъектларни ўзлаштириш ва растрата йўли билан талон-тарож қилиш жинояти нима сабабдан содир этганлиги муҳокама қилинади. Шунингдек, муҳокама қилинган муаммоларни турли макбул ечимлари кўриб чиқилади. Мақолада ўзлаштириш ва растрата йўли билан талон-тарож қилиш жиноятини криминалогик хусусиятларига кўра бошқа жиноятлардан фарқлаш усуллари кўриб чиқилади. Мақолада ўзлаштириш ва растрата йўли билан талон-тарож қилиш жиноятини криминалогик хусусиятларига кўра ухшаш жиноятларни тергов қилиш усуллари ўзлаштириш ва растрата йўли билан талон-тарож қилиш жиноятини тергов қилишга тадбиқ этишнинг ўзига хос хусусиятлари муҳокама қилинади.

Калит сўзлар: тергов усуллари; ўзлаштириш ва растрата жинояти; криминалистик хусусиятлари.

Туйчиев Абдулло Орипович,
Следователь Отдела
по борьбе с организованной преступностью
Генеральной прокуратуры Республики Узбекистан
E-mail: tuychiyevabdullo2021@mail.com

КРИМИНАЛИСТИЧЕСКАЯ ХАРАКТЕРИСТИКА ПРЕСТУПЛЕНИЙ ХИЩЕНИЕ ПУТЕМ ПРИСВОЕНИЯ ИЛИ РАСТРАТЫ

АННОТАЦИЯ

В статье рассматриваются некоторые проблемы криминологической характеристики преступления хищение путем присвоения или растраты. В статье анализируются криминалистические формы расследования преступления хищение путем присвоения или растраты: методы частного расследования, алгоритмы расследования, тактика индивидуальных следственных действий. В статье также рассматривается криминологическая концепция преступления хищение путем присвоения или растраты, основанная на идеях зарубежных ученых. Кроме того, обсуждаются особенности субъектов преступления хищение путем присвоения или растраты. При этом будут обсуждены причины преступления хищение путем присвоения или растраты. Также рассматриваются различные оптимальные решения обсуждаемых проблем. В статье рассматриваются способы отличить преступление хищение путем присвоения или растраты от других преступлений по его криминологическим признакам. В статье рассматриваются особенности освоения методов расследования аналогичных преступлений по их криминологическим признакам и их применение при расследовании преступления хищение путем присвоения или растраты.

Ключевые слова: методика расследования; преступления присвоения и растраты; криминалистическая характеристика.

Tuychiev Abdullo Oripovich,

Investigator of the Department for Combating Organized Crime
of the General Prosecutor's Office of the Republic of Uzbekistan

E-mail: tuychiyevabdullo2021@mail.com

CRIMINALISTIC CHARACTERISTICS OF THE CRIME OF LARCENY BY EMBEZZLEMENT

ANNOTATION

The article deals with some problems of criminological characteristics of the crime of mastering or looting by rastrata. The article analyzes the criminalistic forms of investigation of the crime of mastering or looting by rastrata: methods of private investigation, investigation algorithms, tactics of individual investigative actions. The article also examines the criminological concept of the crime of mastering or looting by rastrata, based on the ideas of foreign scientists. In addition, the features of the subjects of the crime of mastering or looting by rastrata are discussed. At the same time, the reasons for the crime of mastering or looting by rastrata will be discussed. Various optimal solutions to the problems discussed are also considered. The article discusses ways to distinguish the crime of mastering or looting by rastrata from other crimes by its criminological characteristics. The article deals with the peculiarities of mastering the methods of investigation of similar crimes based on their criminological characteristics and their application in the investigation of the crime of mastering or looting by rastrata.

Keywords: criminological portrait of the offender, crimes of mastering or looting by rastrata, identity of the offender, signs of the identity of the offender.

Криминология жиноят ҳуқуқи фани билан чамбарчас боғлиқ. Жиноят ҳуқуқи жиноят тушунчаси ва унинг сабаблари, айбдорлик, жиноий фаолият босқичлари, мураккаблик, шунингдек бошқалар тўғрисидаги маълумотлар жиноятларнинг криминалистик хусусиятларини шакллантиришда, тергов версияларини ишлаб чиқишда криминалистика учун муҳим аҳамиятга эга. Ўзлаштириш ёки растрата йўли билан талон-тарож қилиш жиноятининг жиноий-ҳуқуқий хусусиятлари асосида уларни тергов қилишнинг криминалистик усуллари ишлаб чиқилади: жиноятни тергов қилиш учун унинг қандай хусусиятлари, унинг таркибий элементлари нима эканлигини тушунишингиз керак.

Жиноий-ҳуқуқий тавсифноманинг мақсади тергов қилинаётган ҳодисани қонуний жиҳатдан тўғри квалификация қилишга ёрдам беришдир. Шунини таъкидлаш лозимки, жиноят ҳуқуқида жиноятнинг жиноий-ҳуқуқий хусусияти каби тушунча фақат илмий мақсадларда ва муайян жиноят турини тергов қилишда тилга олинади. Ўқув адабиётларида унинг ўрнига "корпус деликти" атамаси ишлатилади. Корпус деликти тушунчасининг таърифида жиноят ҳуқуқи соҳасидаги барча мутахассислар одатда жиноятнинг ҳар қандай турини ифодаловчи белгиларни ифодалайди [1], деб қабул қилинган.

Ўзбекистон Республикаси Жиноят кодексининг 167-моддаси айбдор шахсга ишониб топширилган бошқа одамларнинг мол-мулкни ўғирлаш деб тавсифланадиган ўзлаштириш ёки растрата йўли билан талон-тарож қилиш жинояти учун жавобгарликни назарда тутди. Шундай қилиб, ушбу модда ўғирликнинг иккита мустақил шаклини бирлаштиради, асосан ушбу жиноятлар предметининг ўзига хос хусусиятларини ҳисобга олган ҳолда, улар фақат бировнинг мулкни ишониб топширилган, яъни ишониб топширилган шахс бўлиши мумкинлигидан иборат.

Талон-тарож қилиш - бу айбдор ишониб топширилган мулкни эгасига қайтарилишидан бўйин товлаш орқали бошқа шахсларнинг манфаатига ёки ўз манфаатига айлантирадиган, яъни ноқонуний эгалик қилиш мақсадида бундай мулкнинг сақланишини таъминлайдиган ҳаракатлар.

Ўзлаштириш - айбдор ўзига ишониб топширилган мулкни ўз манфаатига ёки учинчи шахслар манфаатига айлантирадиган, яъни бошқа одамларнинг мол-мулкдан ноқонуний фойдаланадиган ёки уни тасарруф этадиган талон-тарож қилиш шаклидир [2]. Талон-тарож қилиш, бир томондан, айбдор шахс томонидан ишониб топширилган ёки бошқарилган бировнинг мол-мулкни сарфлаш, истеъмол қилиш ёки бошқа бегоналаштиришдир, иккинчи томондан, мулкни худбинлик мақсадида учинчи шахсларга бериш бўлиши мумкин [3].

Шундай қилиб, талон-тарож қилишнинг бу шакллари ўртасидаги фарқ ўғирлик тугаган вақтда айбдор шахсда мол-мулкни топиш (топмасликдан) иборат бўлиб, талон-тарожни ушлаб туриш, бировнинг мол-мулкни айбдор шахс томонидан қайтариб бермаслик, мол-мулк эса унинг устидан ноқонуний эгалик қилишни ўрнатган айбдор шахснинг эгалигида ва унинг сарф-харажати, бегоналашишидир.

Ўзлаштириш ёки растрата йўли билан талон-тарож қилиш жинояти хусусиятлари ушбу жиноятларнинг криминалистик хусусиятларини акс эттиради, уларнинг мақсади кўриб чиқилаётган жиноятларни аниқлаш ва тергов қилишга кўмаклашишдан иборат. Жиноятларни очиш ва тергов қилишнинг хусусий усуллариининг ажралмас атрибути бўлиб, бундай характеристика тергов ўтказаятган субъектга содир этилган жиноий қилмишдаги энг муҳим элементларни ажратиб олишга, уларни бошқа элементлар билан боғлашга ва бу боғланишларнинг қилипларини аниқлашга ёрдам беради [4].

Шунини таъкидлаш керакки, криминалистик хусусиятларининг элементлари миқдорий ва сифат таркибини аниқлашда, унинг тузилиши ва моделларини, шунингдек уларнинг муносабатларини аниқлашда, унинг элементларига жиноятларни тергов қилишнинг аҳамиятига қараб асосий ва ихтиёрий мақомини беришда криминологлар ўртасида аниқ тухтам йўқ.

Тезиснинг чекланган доираси туфайли биз ушбу масалани батафсил таҳлил қилмаймиз ва П. С. Белкиннинг жиноятчилигининг криминалистик хусусиятларининг элементлари бўйича нуқтаи назарни таъкидлаш билан чекланамиз. Ушбу таснифга кўра қуйидаги элементлар ажратилади: эҳтимолий жиноятчининг шахси ва жиноятнинг эҳтимолий мотивлари ва мақсадлари, эҳтимолий жабрланувчининг шахси; ҳужумнинг одатий мавзуси, одатда манба ахборотининг хусусиятлари, ушбу турдаги жиноятни содир этиш ва яшириш усуллари ва улардан фойдаланишнинг типик оқибатлари, жиноят содир этишнинг айрим типик шароитлари ҳақидаги маълумотлар, муайян турдаги жиноятни содир этишга ҳисса қўшадиган типик ҳолатлар ҳақидаги маълумотлар.

А.С.Князков адабиётда мавжуд бўлган жиноятнинг криминалистик характеристикасининг барча таърифларини икки асосда гуруҳлаш мумкин, деб ҳисоблайди:

биринчидан, келиб чиқиш манбаига қараб, жиноятнинг криминалистик характеристикаси, биринчидан, тавсиф сифатида ва иккинчидан, илмий абстракция сифатида аниқланади; иккинчидан, унинг мазмунини объектив ифодалаш усулига қараб, жиноятнинг криминалистик характеристикаси криминалистик аҳамиятга эга бўлган ҳаққоний маълумотлар тизими сифатида (таърифнинг ўзига хос элементларини номламасдан) [5] ёки характеристикани аниқлашда махсус кўрсатилган элементлар тизими сифатида аниқланади.

С. Г. Евдокимовнинг қарашларига кўра, растратанинг криминалистик хусусиятлари тузилиши, асосий элементлар (мавзу, вазият, усуллари, жиноятчилар шахси), ва ўзига хос, ҳам ўз ичига олиши керак-муайян саноат корхоналарида ишлаб чиқариш ташкилий тузилиши тавсифи, ҳужжат бошқариш тизими, ишлатиладиган технологиялар хусусиятлари, моддий қадриятлар ва пул учун бухгалтерия тизими, ишлатиладиган алоқа воситалари ва офис ускуналари хусусиятлари. [6].

Ўзлаштириш ёки растрата йўли билан талон-тарож қилиш жиноятини тергов қилишга тухталадиган бўлсак, ишни жиноят ҳақида хабар келиб тушгандан бошлаймиз.

Жиноят ҳақидаги хабарни дастлабки текшириш вазифаси ўғрилик ёки талончилик кўринишидаги ўғирлик белгиларининг мавжудлиги ёки йўқлигини аниқлашдан иборат. Ўзлаштириш ёки растрата белгилари қуйидагилар: инвентаризациядан ва нақд пул тақчиллиги ёки профицити, товар-бепул операцияларни амалга ошириш, бухгалтерия ҳужжатларида моддий ёки интеллектуал сохталаштириш, аванс ёки кредит маблағлари ноўрин сарфи, қимматли қоғозлар чиқариш ва муомаласи учун жорий тартибини бузиш, мажбурий ҳисоботларни тақдим этмаслик.

Ўзлаштириш ёки растрата йўли билан талон-тарож қилиш жинояти ҳақидаги хабарни дастлабки текширишни ўтказишда қўлланиладиган усуллари қуйидагича бўлиши мумкин:

а) ташкилотда ишлаб чиқариш технологияси ва объект фаолиятининг характери, низомлари, товар айланмаси ва ҳужжат оқимининг ўзига хос хусусиятлари, инвентаризация буюмларини (бундан буён матнда-ТМК) ҳисобга олиш, сақлаш ва сарфлаш ҳолатини ўрганиш;

б) ўғирликдан олдин ўтказилган жорий инвентарлар, идоровий аудитлар ва ўтган аудитлар материалларини ўрганиш [7];

в) алоҳида ҳужжатларни суд-тиббий таҳлил қилиш, уларни ҳужжатларни қисман қалбакилаштириш белгиларини аниқлаш учун юбориш, масалан, ўчириш, қўшиш ва бошқалар.;

д) корхонанинг турли бўлинмаларида ёки бир неча корхоналарда жойлашган ҳужжатни деталлари ва мазмунига кўра текшириш;

е) товарлар ва материаллар ҳаракати тўғрисидаги ҳисоб маълумотларини кассирлар дафтарлари, назорат кассалари, товар тушумлари ва бошқа тезкор ҳисоб ҳужжатларидаги маълумотлар билан таққослаш;

ф) суриштирув органи номидан мутахассис томонидан амалга ошириладиган ҳужжатли текширувлар ёки аудитлар. Аудит тайинланган бўлса:

- жиноят ҳақида ариза (хабар) ни текшириш натижасида аниқланган ўғирликнинг хусусиятлари, суриштирув органи ҳақида маълумот;

- тушунтиришлар олишда кўрсатилган бирламчи бухгалтерия ҳужжатларини ўрганиш бўйича гумон қилинаётган шахс илтимосномаси.

Ўзлаштириш ёки растрата йўли билан талон-тарож қилиш жинояти ҳисоботини дастлабки текшириш чегаралари жиноят ишини кўзгатишдан олдин суриштирув органи томонидан ўрнатилиши лозим бўлган ҳолатлар ҳисобланади. Буларга қуйидагилар киради:

- муайян моддий жавобгар шахсни ўзлаштириш ёки растрата қилишга жалб етиш;
- ўғирлик содир этилган вақт, ҳар бир жиноий операция вақти (сурплусларни яратиш, товар ва материалларни олиб қўйиш, ҳисобга олинмаган маҳсулотларни сотиш, ҳисобга олинмаган фойдани тақсимлаш);

- ўзлаштириш ёки растрата қилиш умуман ва ҳар бир муайян операцияга нисбатан содир бўлган жой;

- ўзлаштириш ёки растрата қилиш натижасида етказилган зарарнинг характери ва даражаси;

- ўғирланган мулкнинг номи ва тури, унинг моддий жавобгар шахс ишлаётган аниқ мулкдорга (корхонага) тегишлилиги;

- аудит (инвентаризация) томонидан аниқланган тақчиллик ёки ортиқчаликнинг номи, тури, ҳажми, шаклланиш даври.

- ариза (ҳисобот) нинг дастлабки текширувини ўтказишда тергов органи ҳужжатли текширувлар, аудитлар ишлаб чиқаришни талаб қилиш ҳуқуқига эга;

- мутахассисларни жалб қилиш;

- ўғирлик ҳақида асосий маълумотни тасдиқловчи ёки рад этувчи ҳужжатларнинг нусхаларини талаб қилиш;

- товар ва материаллар билан операцияларда иштирок этган шахслардан тушунтиришлар олиш;

- кўрсатма ва талабларни тегишли мансабдор шахсларга юбориш ва бошқалар.

Ўзлаштиргани ёки растрата қилиниши жинояти аломатларини кўрсатувчи етарли маълумотлар мажмуини тўплаб, дастлабки текшириш охирида суриштирув органи Жиноят кодексининг 167-моддаси юзасидан жиноий иш қўзғатади ва тергов олиб боради.

Дастлабки терговнинг дастлабки босқичида шахсни шахсий тинтув, офис ёки турар-жой биноларини ёки транспорт воситасини қидириш билан бир вақтда жиноятга боғлиқ бўлиши мумкин бўлган шахсларни ушлаб туриш зарур.

Офис, ишлаб чиқариш ва омбор биноларни текшириш давомида, қўшимча излари билан ҳужжатларни топиш мумкин. Муайян жойда тинтув тергов ҳаракатини ўтказишда, шунга эътибор қаратиш керакки, айбланувчи ҳужжатларни аслини турли жойларга яширишга ҳаракат қилиши мумкин. Мисол учун: столларнинг қопқоқларида, телефон аппаратлари ёнидаги хоналарнинг деворларида ва бошқа жойларда гумон қилинувчи кўпинча алоҳида жиноий қилмишларнинг саналарини, ўғирланган товарлар миқдорини ва иш учун тегишли бошқа маълумотларни ёзади. Шунинг учун биноларни текширишда суриштирув органи қаерда ва нима қилинишидан қатъи назар, ҳар бир ёзувга эътибор бериши керак.

Ҳодиса жойини кўздан кечириш, тинтув, олиб қўйиш ёки бошқа тергов ҳаракатларини ўтказиш чоғида суриштирув органи томонидан мусодара қилинган ҳужжатларни текшириш жиноят иши учун муҳим бўлган жиноят ҳолатларини аниқлаш имконини беради. Ҳужжатларни текширишни бошлашда суриштирувчи ёки терговчи, биринчи навбатда, унинг мазмуни ва иш мақсадини тушуниши керак. Ҳужжатни текширишда унинг белгиларига эътибор бериш керак:

- ҳужжат тўғри шаклда ижро этганми;

- ҳужжатда зарур имзолар, муҳрлар ва штамплар мавжудми;

- ҳужжатнинг сохталигини кўрсатувчи белгилар борми;

- ҳужжатда унинг такроран ишлатилишини кўрсатувчи излар мавжудми, яъни эски файлдан тешиқлар, ҳужжат варағининг кинкалари, эски белгилар, саналар, олдинги даврлардаги ҳужжатларга ҳаволалар, ушбу ҳужжат пайдо бўлган ўтган иш операцияларининг қоралама ёзувлари борлиги.

Ҳам юридик, ҳам жисмоний шахсларга тегишли бўлган биноларда тинтув ўтказилаётганда суриштирувчи, терговчи корхонанинг молиявий фаолиятига тааллуқли ҳужжатларни излайди ва уни ушлаб туради. Терговдан манфаатдор юридик ва жисмоний шахсларга хизмат кўрсатувчи банкда тинтув (олиб қўйиш) корхонанинг ҳисоб-китоб ва касса хизматлари тўғрисидаги шартномаларни, тўлиқ моддий ва шахсий жавобгарлик тўғрисидаги шартномаларни кўздан кечиради [8].

Гумон қилинувчининг ноқонуний ҳаракатларини ўз ичига олган ҳужжатлар бўлиши мумкин:

ишлаб чиқариш, савдо ва транспорт ташкилотлари;

- истеъмолчиларнинг ҳуқуқларини ҳимоя қилиш билан боғлиқ молиявий ва тартибга солувчи ташкилотлар (банклар, фондлар, активлар, идоралар ва бошқармалар, стандартлаштириш ва Метрология марказлари ва бошқалар.);

- солиқ текшируви, божхона бирликлари;
- аудит фирмалари;
- прокурор, суд ва ахборот марказлари оав архивлари;
- гумон қилинувчининг яшаш жойи ва бўш вақтларида.

Гумон қилинувчининг яшаш жойида тинтув ёки олиб қўйиш ўтказишда мусодара қилинган объектлар энг кўп бухгалтерия ҳужжатлари ва ҳисобчи ёки тадбиркорнинг уйда сақлайдиган қайдномалари, компьютер тизими бўлинмаси, почта ва телеграф ёзишмалари, транспорт ҳужжатлари ва қимматбаҳо буюмлар ҳамда бошқа ашёлар ҳисобланади [9].

Гумон қилинувчини сўроқ қилишдан олдин ишда иш юритишни олиб борувчи шахс корхона фаолиятини тартибга солувчи низомларни, бухгалтерия ҳужжатларини ўрганиши, ишда иштирок этувчи шахсларнинг кўрсатув ва тушунтиришларини таҳлил қилиши лозим. Гумон қилинувчини сўроқ қилишни ташкилот ёки корхонада моддий қийматликларнинг ҳаракат ва истеъмол тартибини, уларни сақлаш шартларини ўрнатиш, моддий қийматликларга эга бўлган шахслар доирасини аниқлаш ва ҳоказоларни ўз ичига олган умумий саволлар билан бошлаш тавсия этилади. Шу билан бирга, дастлабки терговни олиб бораётган шахс гумон қилинувчидан маҳсулотнинг етишмаслиги ва ортиқча фактлари ҳақида батафсил маълумот олиши керак, чунки иккаласи ҳам кўпинча хом ашё ёки тайёр маҳсулотни ўғирлаш учун захиралар яратиш билан боғлиқ. Ўғирланган ашёлар ва сохта ҳужжатларнинг жойлашуви ҳақида сўроқ қилиш чоғида далилларни олиш айниқса муҳим вазифа бўлиб, бусиз гумон қилинувчининг ўғирликка алоқадорлигини исботлаш мумкин эмас [10].

Гумон қилинувчини сўроқ қилиш чоғида қуйидаги тактикалардан фойдаланиш тавсия этилади:

- гумон қилинувчининг гувоҳлигини қўлда ёзиб олиш. Жиноят-процессуал кодекси содир этилган жиноятнинг ҳолатлари ҳақидаги ҳикоясидан сўнг гумон қилинувчининг ўз қўли билан кўрсатуви баённомада акс эттиришини тақиқламайди. Кўрсатувларни ўз қўли билан ёзиб, гумон қилинувчи баъзан тергов ўтказётган шахсга маълум бўлмаган жиноят тафсилотларини эслатиб ўтади [11];

- гумон қилинувчининг диққатини ўғирликнинг майда деталларига қаратиш. Бу услуб унинг хушёрлигини жиловлашга ва жиноят механизми асосий элементлари тергов органига номаълум эканлигига ишонч ҳосил қилишга олиб келади. Хушёрлик пасайиши гумон қилинувчини илгари эҳтиёткорлик билан яширилган жиноят ва ҳолатларнинг алоҳида қисмларини онгсиз равишда очиб беришга мажбур қилади;

- гумон қилинувчининг олиб чиқиб кетиш вақти, оралиқ сақлаш жойи, товар ва материалларни экспорт қилиш учун ишлатиладиган транспорт воситасининг номи бўйича кўрсатувлари тафсилотлари. Кўрсатувларни деталлаштириш унинг кўрсатувларидаги зиддиятларни аниқлаш, содир этилган жиноятнинг муҳим ҳолатларини тушунтириш ва ўғирликда гумон қилинувчини фош этишга қаратилган саволларни шакллантириш ва кўтариш орқали уларни бартараф этиш чораларини кўриш имконини беради.

Кўриб чиқиладиган тоифадаги жиноят иши бўйича иш юритишда гувоҳлар бўлиши мумкин:

- ташкилотда ёки корхонада ташкилий-маъмурий хўжалик вазифаларини бажарган шахслар;

- ўғирланган моддий қийматликлар билан амалга ошириладиган операциялар билан боғлиқ бўлган моддий жавобгар шахс ҳодимларига ва уларнинг ҳужжатларига;

- ўғирланган молларни ташиб кетган, аммо ўғирлик қилган "чап" рейслардан тўлиқ хабардор бўлмаган ва бунинг учун ҳақ олган шахслар;

- ўғирланган молни сотган ёки ундан ундирилмаган маҳсулот ишлаб чиқарган шахслар;

- ўғрилик вақтида эгаллаб турган лавозимига гумон қилинувчини алмаштирган шахслар [12];

-юқори даражадаги ва назорат қилувчи ташкилотларда ишловчи шахслар (аудиторлар, божхона ходимлари ва бошқалар.);

- гумон қилинувчининг яшаш жойидаги қўшнилари (квартира, уй, дача).

Гувоҳларни сўроқ қилиш предмети жиноят ишига тегишли бўлган ҳолатлар бўлиб, улардан маълумотлар егилади.

Жиноят ишларини юритиш жараёнида турли хил суд экспертизалари тайинланиши мумкин. Суд экспертизасининг тури ва характери ўғирлик содир этилган ташкилотнинг ўзига хос хусусиятлари, уни содир этиш ва яшириш усули, жиноят предмети ва бошқаларга боғлиқ.

Ўғирлик содир этиш усулининг терговчи томонидан ўрганилиши изларнинг шаклланиши ва локализацияси механизмини аниқ белгилаш, ўғирлик белгиларини акс эттирувчи ҳужжатларни аниқлаш имконини беради.

Из ҳосил бўлиш механизми ва изларни маҳаллийлаштириш хусусиятларини ўзлаштириш ёки растрата қилиш йўли билан талон-тарож қилиш жинояти содир этилган ўғирлик элементлари сифатида кўриб чиқишни бошлашда қуйидагиларни қайд этиш зарур.

Эмбелемент ёки эмбелемент шаклида эмбелемент ҳақида маълумот асосий ташувчилар ўз ичига олади: нон-товар харажатларни (мавжуд эмас инвентаризация объектлар билан операцияларни тасдиқловчи олиш ва харажатлар ҳужжатлар); товарлар миқдори, сифати ва қиймати бўйича номувофиқ маълумотларни акс эттирган эслатма турли нусхалари; “ички харажатларни” ҳисоботларга илова қилинмайди, қайси ҳақиқий миқдори ҳақида маълумот ўз ичига олиши мумкин, сифати ва товарлар қиймати билан фарқ; товар тушумлари, аванс ҳисоботлари ва бошқа ҳужжатлар, магнитли воситалар (дискетлар, магнит тасмалар, компьютер хотира блоки ва бошқалар.).

Умуман олганда, моддий, шу жумладан, “қоғоз”, талон-тарож излари ишлаб чиқариш операцияларини ва моддий активлар ва корхоналар маблағлари ҳаракатини расмийлаштиришда ҳужжатлар, хусусан, ҳисобга олинмаган хом ашё сотиб олиш (олиш) билан боғлиқ; ҳисобга олинмаган маҳсулотлар ишлаб чиқаришни акс эттирувчи ҳужжатлар (хусусан, иш ҳақи бўйича); бухгалтерия ҳисоби ва ҳисобот ҳужжатлари (ўзлаштириш); транспорт ҳужжатлари; инвентаризация ва бошқа ҳужжатлар. Шу билан бирга, иштирокчиларнинг алоқалар бўйича ҳаракатларини акс эттирувчи ҳужжатлар ҳам қизиқиш уйғотади: шаҳарларга саёҳат қилиш учун транспорт ҳужжатлари; меҳмонхоналарда турар жой; багаж йиғиш; юкларни темир йўл, ҳаво, сув транспорти ва бошқалар орқали ташиш ҳужжатлари.

Турли ҳужжатлардан олинган қуйидаги ҳақиқий маълумотлар: моддий қийматликлар ёки маблағларнинг етишмаслиги ёки кўплиги; чиқарилган мол-мулк учун ҳужжатли ёзувларнинг етишмаслиги; аслида олинган ва кассага топширилган суммалар ўртасидаги фарқ; ҳисобот даврлари учун аналитик ҳисоб маълумотлари ёки солиштирма маълумотлар ўртасидаги фарқ; ҳисобларнинг нотўғри ёзишмалари; ишлаб чиқариш харажатларининг сезиларли ўсиши; бир давр охирида ва кейинги бошида маълумотлар ўртасидаги бухгалтерия регистрларида зиддиятлар; турли бухгалтерия ҳисоби бўйича ўзаро боғлиқ маълумотлар ўртасидаги зиддиятлар; режалаштирилган ҳақиқий иқтисодий кўрсаткичлардан оғиш, товарларни қайта саралаш, ярим тайёр маҳсулотлар ва хом ашё; товарлар ҳаракати акс эттирилмаган ҳужжатлари; мажбурий ҳисобот тақдим этмаслик; турли ҳужжатларда сохталаштириш; бирламчи ва иккиламчи ҳужжатларда; яширин камчиликлар, йўқотишлар, вақтинчалик иш, харажатлар учун мол-мулкни ортиқча ёзиш.

Шундай қилиб, ишда кўриб чиқилган жиноятларда из ҳосил қилишнинг энг муҳим хусусияти шундаки, маълумотларнинг энг қимматли қисми ҳужжатларда жамланган (маҳаллийлаштирилган), ҳужжат оқими, алоҳида ҳужжатларнинг табиати ва хусусиятлари, уларни ҳисобга олиш ва сақлаш тартиби ҳақида махсус билимлардан фойдаланишни талаб қилади.

Ҳужжатлар билан бир қаторда моддий излар ўзгарган хусусиятли (оғирлиги, сифати, нави) маҳсулот намуналари ҳам бўлиши мумкин

Ўғирлик изларини шакллантириш механизми асосан айбдор шахсларга ишониб топширилган бировнинг мол-мулкни ўзлаштириш ёки растрата йўли билан талон-тарож қилишни тайёрлаш, содир этиш ва яшириш усулига боғлиқ.

Юқорида бизга маълум барча маълумотларни таҳлил қилиш, бизга содир этилган жиноятни очиш учун имкон беради.

Шундай қилиб, ўзлаштириш ёки растрата йўли билан содир этилган талон-тарож қилиш жиноятини ошкор қилиш, тергов қилиш ва олдини олишда асосий рол тергов версияларини шакллантиришга ва тергов йўналишини танлашга ёрдам берадиган омил криминалистик хусусиятлардир.

Иктибослар/Сноски/References:

1. Журавлев М. П. Состав преступления. Уголовное право. М., 1999. Гл. 7. С. 76. (Zhuravlev M. P. The composition of the crime. Criminal law. M., 1999. Ch. 7. p. 76.)
2. Криминалистика: учеб. для вузов / Т. В. Аверьянова, Р. С. Белкин, Ю. Г. Корноухов [и др.]; под ред. Р. С. Белкина. – М.: ИНФРА-М, 2015. – С.707. (Forensic science: proc. for high schools / T. V. Averyanov, R. S. Belkin, Yu. G. Kornoukhov [etc.]; edited by R. S. Belkin. - M.: INFRA-M, 2015. - p. 707.)
3. Эриашвили Н. Д. Присвоение и растрата чужого имущества как форма хищения: Уголовно-правовой анализ: автореф. дис. ... канд. юрид. наук / Н. Д. Эриашвили. - М., 2003. - С.17. (Eriashvili N. D. Misappropriation and embezzlement of other people's property as a form of theft: Criminal-legal analysis: abstract. dis. ... cand. jurid. N. D. Eriashvili. - M., 2003. - C. 17.)
4. Прохоров М. С. Криминалистическая характеристика преступлений // Известия Российского государственного педагогического университета им. А. И. Герцена. 2008. № 85. С.353. (Prokhorov M. S. Criminalistic characteristics of crimes // Proceedings of the A. I. Herzen Russian State Pedagogical University. 2008. No. 85. S. 353)
5. Князьков А. С. О критериях значимости криминалистической характеристики преступления // Вестник Томского государственного университета. 2007. № 304. С.124. (Knyazkov A. S. On the criteria of the significance of the criminalistic characteristics of the crime // Bulletin of Tomsk State University. 2007. No. 304. C. 124.)
6. Евдокимов С. Г. Методика расследования хищений чужого имущества в сфере предпринимательской деятельности: автореф. дис. ... канд. юрид. наук / С. Г. Евдокимов. - СПб., 1999. - С.11. (Evdokimov S. G. Methodology for investigating the theft of other people's property in the field of entrepreneurial activity: author's abstract. ... cand. jurid. science / S. G. Evdokimov. - St. Petersburg, 1999. - p. 11.)
7. Корнев С. А. Криминалистика : конспект лекций. СПб. : Изд-во В. А. Михайлова. 2000. Ч. 3 : Методика. С. 26. (Kornev S. A. Criminalistics: lecture notes. St. Petersburg: Publishing house of V. A. Mikhailov. 2000. Part 3: Methodology. p. 26.)
8. Ерёмин С.Г., Стешенко Ю.С., Бондаревская Н.С. Использование специальных экономических знаний в процессуальной форме для сбора исходной криминалистически значимой информации и доказывания преступлений // Вестник Волгоградской академии МВД России. – 2010. – № 2(13). – С 51-57. (Eremin S. G., Steshenko Yu. S., Bondarevskaya N. S. The use of special economic knowledge in a procedural form for collecting initial criminalistically significant information and proving crimes // Vestnik Volgogradskoy akademii MVD Rossii. – 2010. – № 2(13). – P. 51-57.)
9. Журавлев С. Ю. Расследование экономических преступлений. М. : Юрлитинформ, 2005. С. 35 (Zhuravlev S. Yu. Investigation of economic crimes. Moscow: Yurlitinform, 2005. p. 35)

10. Расследование экономических преступлений: учеб.-метод, пособие / под ред.С. Ю. Журавлева, В. И. Каныгина. С. 64. (Investigation of economic crimes: textbook.- method, manual / edited by S. Yu. Zhuravlev, V. I. Kanygin. P. 64.)
11. Яблоков Н. П. Криминалистическая методика расследования / Н. П. Яблоков. – М. : Норма, 2016. – 192 с. (Yablokov N. P. Criminalisticheskaya metodika investigatsii / N. P. Yablokov. - M.: Norma, 2016. - 192 p.)
12. Аверьянова Т. В., Белкин Р. С., Корухов Ю. Г., Российская Е. Р.. Криминалистика. Учебник для вузов. Под ред. Заслуженного деятеля науки Российской Федерации, профессора Р. С. Белкина. — М.: Издательство НОРМА (Издательская группа НОРМА—ИНФРА • М),. 2000. — 590 с. (Averyanova T. V., Belkin R. S., Korukhov Yu. G., Rossiyskaya E. R. Criminalistics. Textbook for universities. Ed. Honored Scientist of the Russian Federation, Professor R. S. Belkin. - M.: Publishing house NORMA (Publishing group NORMA-INFRA • M),. 2000 — - 590 p.)

**ҲУҚУҚИЙ ТАДҚИҚОТЛАР
ЖУРНАЛИ**
6 ЖИЛД, 3 СОН

**ЖУРНАЛ ПРАВОВЫХ
ИССЛЕДОВАНИЙ**
ТОМ 6, НОМЕР 3

**JOURNAL OF LAW
RESEARCH**
VOLUME 6, ISSUE 3

Editorial staff of the journals of www.tadqiqot.uz

Tadqiqot LLC The city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.

Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz

Phone: (+998-94) 404-0000

Контакт редакций журналов. www.tadqiqot.uz

ООО Tadqiqot город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.

Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz

Тел: (+998-94) 404-0000